Planning Aid **Wales**
Cymorth Cynllunio **Cymru**

Adroddiad Blynyddol 25/26

Cefnogi Ymgysylltiad Cymunedol mewn Cynllunio

Planning Aid **Wales**
Cymorth Cynllunio **Cymru**

Adroddiad Blynyddol 2025/26

Cefnogi ymgysylltu cymunedol a chyfranogiad yn y system gynllunio yng Nghymru

www.planningaidwales.org.uk

Rhif Elusen 1000115
Rhif Cwmni 2526875 (Cymru)

Pob delwedd wedi'u cynhyrchu trwy AI.

Am Cymorth Cynllunio Cymru

Mae Cymorth Cynllunio Cymru yn hyrwyddo ac yn hwyluso ymgysylltiad cymunedol ystyrlon yn y broses gynllunio yng Nghymru.

Gall ymgysylltu cymunedol ystyrlon wneud y canlynol:

- Rhoi llais i bobl a meithrin eu sgiliau, eu hyder a'u gallu i ddylanwadu ar benderfyniadau sy'n effeithio ar eu hardal leol.
- Gwella ansawdd, priodoldeb a pherthnasedd datblygiadau newydd.
- Cynyddu balchder ac ymdeimlad o berchnogaeth o'r amgylchedd adeiledig.
- Meithrin cydweithrediad rhwng datblygwyr, cynllunwyr a chymunedau, gan arwain at gynlluniau gwell.
- Gwella ansawdd a pherthnasedd polisi cynllunio drwy ystyried gwybodaeth leol.
- Lleihau gwrthdaro, cyflymu a lleihau costau yn y broses rheoli datblygiad.

Fel y sefydliad ymgysylltu â'r gymuned wrth gynllunio, ein rôl yw meithrin dealltwriaeth o'r system gynllunio, cefnogi gwell ymgysylltiad â chynllunio lleol ac annog cydweithio rhwng cymunedau, awdurdodau cynllunio a datblygwyr. Trwy roi llais i bobl yn y system gynllunio, rydym ni'n helpu i greu Cymru fwy cyfartal gyda chymunedau mwy cydlynol.

Mae rhagor o wybodaeth am ein Strategaeth ar gael yn ein Cynllun Busnes cyfredol 2024-2027: www.planningaidwales.org.uk/about-us/key-documents-and-policies/business-plans

Ein Gwasanaethau

Mae ein gwasanaethau sy’n cael cyllid craidd yn cynnwys darparu hyfforddiant cynllunio i ystod o gynulleidfaoedd, datblygu canllawiau cynllunio hawdd eu deall a llinell gymorth cyngor cynllunio rhad ac am ddim.

Rydym ni hefyd yn ymgymryd â phrosiectau a chomisiynau ar ran Llywodraeth Cymru, Awdurdodau Cynllunio Lleol a Chynghorau Cymuned a Thref.

Hyfforddiant

Gall Cymorth Cynllunio Cymru ddarparu cyrsiau hyfforddi addysgiadol a diddorol ar gyfer aelodau etholedig, cynghorau cymuned a thref, grwpiau cymunedol a sefydliadau ledled Cymru. Mae'r pynciau'n cynnwys 'Cyflwyniad i'r system gynllunio', 'Ymateb i geisiadau cynllunio ac ymgynghoriadau cyn ymgeisio' a 'Chyflwyniad i Gynlluniau Bro'.

Gwasanaethau Ymgysylltu â'r Gymuned

Fel sefydliad trydydd parti annibynnol, rydym ni wedi darganfod dro ar ôl tro bod cymunedau'n barod i ymgysylltu â ni, hyd yn oed lle mae Awdurdodau Cynllunio Lleol wedi dod ar draws rhwystrau i ymgysylltu yn y gorffennol.

Fel rhan o'n proses, rydym ni’n annog cydweithrediad gweithredol rhwng staff awdurdodau cynllunio lleol a grwpiau cymunedol, a thrwy hynny yn adeiladu perthnasoedd gwell ar gyfer ymgysylltu yn y dyfodol. Mae ein gwasanaethau ymgysylltu â'r gymuned yn cynnwys datblygu strategaeth ymgysylltu â'r gymuned, gweithdai hyfforddi adeiladu consensws, ymgysylltu â grwpiau a chefnogaeth Cynllun Bro, gan gynnwys hyfforddiant a datblygu Cynllun Bro.

Mae Cymorth Cynllunio Cymru wedi datblygu sawl dogfen ganllawiau cynllunio 'hawdd eu deall' ar ran Llywodraeth Cymru ac Awdurdodau Cynllunio Lleol. Mae enghreifftiau'n cynnwys placeplans.org.uk a Cynllunio ar gyfer Safleoedd Carafanau Sipsiwn a Theithwyr (gweler planningaidwales.org.uk/gtguide)

Gwerth am Arian

Mae Cymorth Cynllunio Cymru yn cynnig gwerth eithriadol am arian wrth ddarparu ein gweithgareddau a'n gwasanaethau. Yn 2024/25 fe wnaethom ni gyflawni’r canlynol:

Digwyddiadau Hyfforddiant a Rhwydwaith

- 8 cwrs hyfforddi i 149 o gynrychiolwyr, sy'n cynrychioli 62 o Gynghorau Cymuned a Thref yng Nghymru.
- 4 digwyddiad rhwydwaith gyda 239 o gynrychiolwyr yn mynychu.
- 3 Digwyddiad Seilwaith Cenedlaethol gyda 96 o fynychwyr
- 1 cwrs hyfforddi pwrpasol i Cyfoeth Naturiol Cymru. Mynychwyd 10.
- 95 o danysgrifwyr i'r Porth Hyfforddiant Ar-lein

Llinell Gymorth:

- Cyfanswm yr Ymholiadau: 221
- Wedi’u helpu gan wirfoddolwyr: 48
- Achosion Lefel 2: 95
- Achosion Lefel 3: 20
- Cynghorau Cymuned a Thref wedi cael cymorth: 17

Prosiectau

- Rhestri Nodiadau Cyngor Tref y Drenewydd
- Canllawiau Cynlluniau Bro Conwy / SPA
- Canllawiau SDP Llywodraeth Cymru
- CDLI Newydd Caerdydd

  Ymgysylltu â'r Gymuned mewn perthynas â'r CDLI Newydd – 6 digwyddiad ynghyd ag adroddiad.
  Nifer o fynychwyr: 106
- CDLI Newydd Caerffili

  Ymgysylltu â'r Gymuned mewn perthynas ag 2il CDLI newydd – 6 digwyddiad ynghyd ag adroddiad.
  Nifer o fynychwyr: 128
- Prosiect Ymgysylltu â Chynllun Datblygu Gofodol De-ddwyrain Cymru
  Nifer o fynychwyr: 32

Canllawiau ar-lein – 14,981 o ddefnyddwyr

- Defnyddwyr i'r wefan Cynlluniau Cynefin: 3,072
- Defnyddwyr unigryw i dudalennau cyngor cynllunio gwefan PAW: 16,110
- 6 Cylchlythyr i 1,189 o danysgrifwyr

Rhai o uchafbwyntiau'r flwyddyn ddiwethaf

Ymgysylltu â’r Gymuned ar gyfer Cymdeithas Tai Bron Afon – Datblygiad Tai Fforddiadwy, Tir ar Heol Hillgrove, Y Mardy, Y Fenni

Cefndir

Penodwyd Cymorth Cynllunio Cymru gan Gymdeithas Tai Bron Afon i gynnal digwyddiadau ymgysylltu â’r gymuned, gyda thrigolion, mewn perthynas â datblygiad tai fforddiadwy ar dir ar Heol Hillgrove, y Mardy, y Fenni. Roedd Bron Afon yn ceisio sefydliad annibynnol i arwain gwaith ymgysylltu cynhwysol a hygyrch er mwyn rhoi cyfle i gyfranogwyr leisio eu barn yn rhydd. Mae gan Cymorth Cynllunio Cymru ddegawdau o brofiad o egluro’r system gynllunio i gymunedau, ac roedd mewn sefyllfa dda i gyflawni hyn.

Beth Wnaethom Ni

Fe wnaethom gynnal dau ddigwyddiad ymgysylltu â’r gymuned yn yr ysgol gynradd leol, sydd wedi’i lleoli’n gyfagos i’r safle arfaethedig, ym mis Ionawr a mis Chwefror 2026. Roedd y sesiynau hyn yn agored i amrywiaeth eang o grwpiau, gan gynnwys trigolion, cynghorau cymuned a sefydliadau â diddordeb arbennig.

Ein rôl oedd nodi'r ardaloedd preswyl a fyddai'n debygol o gael eu heffeithio gan y datblygiad arfaethedig, ac esbonio'r datblygiad a'r broses gynllunio a fyddai'n cael ei dilyn.

Roedd y digwyddiad cyntaf yn cynnig trafodaeth strwythuredig a deialog wedi'i hwyluso. Cofnodwyd yr adborth a gasglwyd yn y digwyddiad hwnnw mewn adroddiad ffurfiol a gyflwynwyd i Bron Afon er mwyn ei ystyried wrth iddynt symud ymlaen â datblygu'r cynllun. Daeth nifer o themâu allweddol i'r amlwg: egwyddor tai a fflatiau fforddiadwy, materion draenio, pryderon ynghylch priffyrdd, materion bioamrywiaeth, a'r effaith ar yr ysgol.

Bwriad yr ail ddigwyddiad oedd iddo fod yn rhan o'r ymgynghoriad PAC ffurfiol, ond fe'i addaswyd i fod yn sesiwn galw heibio 'cyn-PAC' arall i'w gynnal cyn unrhyw ymgyngoriadau PAC ffurfiol pellach a fyddai'n cael eu cynnal gan Bron Afon yn ddiweddarach. Rhoddodd y digwyddiad hwn gyfle pellach i gymryd rhan, galluogi trigolion nad oeddent wedi gallu mynychu'r sesiwn gyntaf i ymgysylltu, a chasglu cyflwyniadau ysgrifenedig drwy ffurflenni ymateb strwythuredig. Roedd yr adborth o'r ail ddigwyddiad yn atgyfnerthu'n gryf y themâu a nodwyd yn y digwyddiad cyntaf.

Paratowyd adroddiad o'r ddau ddigwyddiad a'i gyflwyno i Bron Afon i lywio eu hystyriaeth a'u cynnydd o ran y datblygiad terfynol.

Ble Oedd y Gwerth?

Fe wnaeth ein presenoldeb niwtral alluogi trafodaeth agored, tra bod ein dull hygyrch wedi helpu pobl i gyflwyno eu barn a sut y gallent gyfrannu wrth symud ymlaen. Fe wnaethom gyrraedd cynulleidfaoedd na fyddent fel arall wedi cael y cyfle i ddeall y datblygiad, a darparwyd ymgysylltiad ystyrlon - gan feithrin dealltwriaeth, casglu tystiolaeth, a chryfhau'r berthynas rhwng cymunedau a'r system gynllunio.

Cyfoeth Naturiol Cymru
Natural Resources Wales

Hyfforddiant Cynllunio Tref - CNC

Cefndir

Comisiynwyd Cymorth Cynllunio Cymru i ddarparu hyfforddiant cynllunio ar gyfer cynghorwyr arbenigol Cyfoeth Naturiol Cymru. Roedd ein comisiwn yn cynnwys darparu dwy sesiwn hyfforddi ar:

1. Y system gynllunio yng Nghymru
2. Rôl CNC yn yr ymgyngoriadau cynllunio.

Nod y gweithdy cyntaf oedd cyflwyno'r cyfranogwyr i'r system gynllunio yng Nghymru, gan gynnwys trosolwg o gyfraith a pholisi cynllunio, a strwythur sylfaenol y system yng Nghymru, Polisi Cynllunio a phrosesau Rheoli Datblygu.

Nod yr ail weithdy oedd egluro proses fewnol CNC a'r categorïau ar gyfer ymateb i ymgyngoriadau cynllunio.

Beth wnaethom ni

Cynhaliwyd y ddau ddigwyddiad ar-lein. Roedd hyn yn cynnwys cyflwyniad o'r materion perthnasol ynghyd ag astudiaethau achos a chyfleoedd i gyfranogwyr ofyn cwestiynau. Yn ogystal â'r ddau ddigwyddiad, fe wnaethom ni gynhyrchu dau fideo hyfforddi yn ymdrin â'r ddwy sesiwn, a rhoddwyd y rhain i CNC i'w cynnwys yn eu llyfrgell ddysgu fewnol ar gyfer eu defnyddio yn y dyfodol.

Ble Oedd y Gwerth?

Mynychwyd y sesiynau ar-lein gan tua 50 o bobl ym mhob digwyddiad. Roedd Cymorth Cynllunio Cymru yn gallu defnyddio ei brofiad sylweddol ym mhob agwedd ar y system gynllunio i ddarparu sesiwn oedd yn esbonio i arbenigwyr nad ydynt yn arbenigwyr ar gynllunio yn CNC beth yw prosesau a chyfyngiadau'r system gynllunio. Y nod oedd sicrhau bod eu hymateb i gynllunwyr CNC yn briodol i'r gofynion. Caniataodd yr ail sesiwn i ni egluro amserlenni a gofynion tîm cynllunio CNC. Yn olaf, mae'r fideos yn galluogi datblygiad proffesiynol parhaus i staff ar faterion cynllunio.

Community Places Northern Ireland yn ymweld â Chymru i gyfnewid gwybodaeth dros Ŵyl Sant Padrig

Yn ddiweddar, croesawodd Cymorth Cynllunio Cymru gydweithwyr o Community Places Northern Ireland i Ogledd Cymru ar gyfer ymweliad ysbrydoledig i gyfnewid gwybodaeth dros ddeuddydd o amgylch Dydd Gŵyl Sant Padrig.

Roedd yr ymweliad yn gyfle gwych i ddangos y gwaith cydweithredol a wnaed gan Cymorth Cynllunio Cymru a Chyngor Tref Bae Colwyn wrth ddatblygu Cynllun Lle *(Place Plan)* trawiadol, gan greu gofod hefyd i rannu syniadau, mewnwelediadau a dulliau ymarferol o ymgysylltu â'r gymuned. Caniataodd y trafodaethau hyn i'r ddau sefydliad archwilio nodweddion tebyg a gwahanol yn eu systemau cynllunio datganoledig.

Un o uchafbwyntiau'r ymweliad oedd cyfarfod â'r Tîm Cynllunio yng Nghyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, lle cynhaliwyd trafodaethau gwerthfawr ar ymgysylltu cymunedol a phrofiadau a gododd o'r ymgynghoriadau diweddar ar y Cynllun Datblygu Lleol Newydd (RLDP).

Cyfarfu'r grŵp hefyd â swyddogion o Gyngor Tref Bae Colwyn, ar y cyd ag aelodau o Grŵp Llywio'r Cynllun Lle. Daeth y sesiynau hyn â phroses y Cynllun Lle yn fyw trwy glywed profiad y rhai fu'n ymwneud â'r gwaith, gan dynnu sylw at y newidiadau cadarnhaol sydd eisoes ar y gweill a chyfleoedd ariannu newydd sydd wedi dod i'r amlwg ers ei fabwysiadu.

Daeth yr ymweliad i ben gyda thaith gerdded o amgylch Bae Colwyn, i ddangos y gwelliannau a wnaed i lan y môr ac amlinellu cynlluniau uchelgeisiol i adfywio canol y dref.

Dywedodd James Davies, Prif Weithredwr Cymorth Cynllunio Cymru:

"Mae hanes hir a gwerthfawr o gydweithio rhwng y sefydliadau Cymorth Cynllunio ledled y DU. Ond ein profiad cyfnewid dysgu diweddar yw'r enghraifft orau a welais o'r ymdrech i greu pontydd.

Mae wedi atgyfnerthu ein dibenion cyffredin, wedi dyfnhau ein dealltwriaeth o'n gilydd ac wedi creu sylfaen gref ar gyfer cydweithio mwy ystyrlon a chynaliadwy yn y dyfodol."

Roedd yr ymweliad yn gyfle gwerthfawr iawn i gyd ddysgu, gan atgyfnerthu ymrwymiad a rennir i rymuso cymunedau trwy gynllunio ar y cyd.

Gwirfoddoli a Llywodraethu

Gwirfoddolwyr

Rydym ni'n dibynnu ar ein rhwydwaith o tua 21 o wirfoddolwyr. Mae gwirfoddolwyr yn helpu gydag ystod eang o weithgareddau, gan gynnwys darparu cyngor i aelodau o'r cyhoedd, darparu hyfforddiant a datblygu canllawiau hygyrch. Mae mwy o wybodaeth am wirfoddoli yma: www.planningaidwales.org.uk/volunteer

Bwrdd Rheoli

I gael rhagor o wybodaeth am y Bwrdd Rheoli, ewch i'n tudalen we yma: www.planningaidwales.org.uk/our-people/management-board/

Gwybodaeth ariannol

Mae Cymorth Cynllunio Cymru yn cael ei ariannu gan Lywodraeth Cymru. Rydym ni hefyd yn cynhyrchu incwm ychwanegol trwy weithgareddau prosiect a gomisiynwyd. Bob blwyddyn mae'r Bwrdd Rheoli yn adolygu'r sefyllfa ariannol ac yn gosod cyllideb flynyddol yn erbyn ei Strategaeth Ariannol Tymor Canolig.

Trwy'r broses hon, nod y Bwrdd yn gyffredinol yw cydbwyso'r llyfrau neu, lle bo angen, ceisio sicrhau gwarged bach i adeiladu cronfeydd wrth gefn yr elusen ar gyfer buddsoddiad yn y dyfodol ac ar gyfer lliniaru risg ariannol. Mae polisïau rheoli risg a chronfeydd wrth gefn wedi'u nodi yn Adroddiad y Cyfarwyddwr sy'n cyd-fynd â'r Cyfrifon terfynol ar gyfer 2025/26: www.planningaidwales.org.uk/about-us/key-documents-and-policies